

27/8

Gudstjänster i radio

Som väntat var har skilda undersökningar visat att det antal personer som lyssnar på gudstjänst i radio är ofantligt mycket större än antalet kyrkobesökare, schematiskt sagt omkring 8—10 gånger så stort. Självfallet är inte dessa båda former av "kyrksamhet" helt jämförbara. I många fall låter man säkerligen radion stå på under gudstjänsten — liksom under andra program, kanske hela dagen — utan att detta innebär något nämnvärt intresse för vad som presteras. Då en person i en familj vill höra på gudstjänsten betyder detta ofta att hela familjen hör på eller i varje fall är närvarande i rummet då programpunkten spelar upp. Att lyssnandet i stor omfattning är förstrött eller rent av blott består i närvaro i rummet framgår av att det stora flertalet "lyssnare" inte har reda på vem som talat eller varifrån utsändningen kommit.

Betonas bör också att lyssnandet i radio inte kan antas i avsevärd grad ha ersatt gudstjänsten, att den ringa kyrksamheten — i ordets mera egentliga mening — inte beror på att folk i stället hör på radion. De som flitigast går i kyrkan är också de mest trägna radiolyssnarna. Vidare tyder de olika undersökningarna om kyrksamhet på att något närmare samband mellan kyrksamheten och förekomsten av radio inte finns. Då vår första undersökning gjordes 1928 fanns bortåt en halv miljon radiolicenser, vid undersökningen 1942 2 miljoner; nu är an-

talet uppe i mer än 2,5 miljoner.

Trots dessa reservationer är det uppenbart att radion för närvarande är det viktigaste mediet för religiös förkunelse; bland statskyrkans folk måste radion i regel vara den huvudsakliga förmedlaren mellan prästerna och folket. Uppgifter från andra länder, såsom England och Norge, tyder på att situationen där är likartad. I Norge redovisades nyligen — om också på mindre säkra grunder än hos oss — den egentliga kyrksamheten och befanns vara 2,7 procent (2,9 procent i Sverige), medan radiolyssnandet konstaterades vara ojämförligt mera utbrett.

Två önskemål kan med fog framställas i anslutning till dessa undersökningar. För närvarande tar radion på ordinära söndagar ungefär hälften av sina gudstjänster från frikyrkorna, men dessa får inte komma fram vid de stora helgerna; det vore rimligt att full likställighet infördes. Omkring tio procent av det talade ordet i radio består av religiös förkunelse (inklusive morgonandakterna). Den kritiska hållningen till kyrka och religion framträder däremot blott någon enstaka gång i debatter. Långt större plats borde ges åt denna kritik, som visserligen inte uppbärs av flertalet, men dock av en stark och stridbar opinion, och åt meningsskiften i dessa frågor. Även på religiöst håll borde detta framstå som ett medel att begränsa ljumhetens och likgiltighetens välde.